

Naše národno blagostanje dvigajo ali znižujejo politični dogodki, in v tem obziru se je v minolem letu godilo mnogo zunaj in doma. Ako se smé iz nekaterih znamenj sklepati na bodočnost, upati imamo Slovani, da se nam „vremena razjasnijo“, da-si tudi, se vé, je pred vsem biti nam samim odločnim in neodstopnim od svojih poštenih tirjatev. Ker ima po božjem in natornem zakonu vsak narod pravico, razvijati se po svoje, in ker je „zgodovina“, po pesnikovih besedah, „sodnica svetá“, ni se nam bati, da bi se ta zakon ovrigel in da bi mi zaradi svojih naporov v domačem in političnem življenji bili kedaj obsojani. Naše zahteve so, da se nam dajó pravice, katere imajo pospeševati naš duševni in materijalni napredek, drugo storimo sami.

Mnogoteri sicer te zahteve ne more ali noče umeti, vendar to nikakor ne prominja stvari. Sloveči politik Macaulay je dejal: „Mnogi politiki naših dní trdijo, kakor bi se umelo samo ob sebi, da ne sme biti prosto nijedno ljudstvo, dokler ni sposobno, rabiti svoje prostosti. To pravilo je imelo le veljavo za bedaka, kateri, kakor nam pripoveduje stara basen, je sklenil, ne prejeti v vodo, dokler se ne nauči plavati. Ako imajo ljudje čakati svobode tako dolgo, da postanejo modri in zreli v sužnosti, čakati jim je bode v istini do sodnega dne.

Te besede, zlata vredne, naj nas izpodbadajo in vodijo pri vsem našem delovanji in bodimo pošteni ter značajni, za drugo pa prepuščajmo skrb Vladoarju svetá.

J. Charpentier.

Gospodarske stvari.

Nekoliko opominov našim gospodarjem.

Največe bogastvo kmetovalčevo je gotovo živinica njegova. Med domačo našo živino pa prešič ni najzadnja. Al pri izrejevanji prešičev se velike napake godijo pri pitanji ali debelenji. Zato ne bode odveč, da tu o tem našim gospodarjem nekoliko podukov na srce položimo.

Gospodar bo le takrat dobiček imel od reje prešičev, če 1) jim v jeseni, ko jih pitati začne, neprenehoma obilo krme daje, ne nekoliko časa obilo, potem pa zopet dalje časa malo.

2) Krma naj je lahko prebavljiva. Čeravno je prešič požrešna žival, vendar njegov želodec ne prekuha marsikaj tako lahko, kakor goveja živina. Tako ne prekuha otrobov, pa tudi rži, ovsa in pšenice ne, če zraven njih ne dobiva mleka.

3) Krma se ne sme prešičem nikoli vroča dajati, ampak vselej le topla. Vročča pokvari jim želodec. Mrzla krma pa jim tudi ne tekne. Zato se poslom ne more preveč na prste gledati, da pokladajo prešičem zmirom le mlačno krmo.

4) Krma naj ima zmirom podobo soka, to je, naj ne bode pregosta. Prešič potrebuje zmirom veliko vodenega, zato mu mleko ali siratka po drugi krmi tako dobro tekne.

5) Prešičem, ki se redijo v svinjakih, naj se poklada krma po 4krat na dan, pa nikoli do sitega. „Večkrat, pa malo na enkrat“, to je pravo.

6) Po krmi naj ima prešič mir.

7) Prešič ni rad sam, zato naj sta pitovna prešiča vsaj po dva skupaj v enem svinjaku.

8) Svinjak mora biti čeden, in zmirom vsaj za en čevelj nad zemljo vzdignjen.

9) Toplota v svinjaku ne sme nikoli biti pod 10, pa nikoli čez 12 stopinj po gorkomeru R. Zato je spomlad in jesen najugodnejši čas za pitanje.

10) Da želodec lože prekuhuje krmo, privoši prešičem vsak teden nekoliko zdrobljenega oglja in pepela (od drv se vé da), pa tudi zmlete krede; tudi jim enkrat na teden tekne grenke soli ena žlica.

Gospodarske novice.

* *Žitna letina v Ameriki* je bila lani, kakor so „Novice“ že povedale, tako bogata, da stari ljudje komaj take pomnijo. Ker pa je vožnina iz Amerike na Angležko in druge dežele primerno nizka, zato ni čuda, da iz našega cesarstva, kjer se je lani toliko žita pridelalo, da bi ga bili mogli za 140 do 150 milijonov goldinarjev na tuje prodati, se ga zdaj celó malo v vnanje dežele prodá. Nasledek bogate Amerikanske žitne letine se zdaj kaže v tem, da že kaka dva meseca cena žitu pri nas pada. Ker pridelovanje žita za prodaj kmetovalcem našim malokdaj kaj dobička kaže, treba bi bilo, da se na svojo korist obrnejo bolj na pridelovanje klaje in po nji na povzdigo živinoreje.

* Časnik Koroške kmetijske družbe v svojem zadnjem listu po pravici izbuja strah, da bi goveja kuga, ki jo imajo zdaj že na Českem, Moravskem, Ogerskem in v doljni Avstriji, pa tudi v Nemčiji v več krajih, ne zajela tudi naših dežel. Mi nismo sicer njenih misli, da bi se goveja kuga utegnila vneti iz konj in ljudi, katerih je že na tisoče pobitih v Turško-ruski vojski in ki po gnjilini smrad razširjajo krog in krog, ker skušnje učijo, da goveja kuga se izcimlja iz družih vzrokov v daljnih krajih Turčije in Rusije. Al skušnje učijo, da nobena večja Turško-rusovska vojska ni bila brez goveje kuge zato, ker Ruska in Turška armada morate za živež seboj peljati goveda, katera dohajajo večkrat iz onih krajev, ki so domovina goveji kugi.

* *Koloradovec*, to je tisti krompirju strašno škodljivi žužek, ki se je iz Amerike preselil že tudi k nam v Evropo, je dobil zdaj svojega sovražnika, ki ga pokončuje. To je neki sila majhen črviček, ki ni večji kakor glavica kake bucike, ki ga je prof. Riley najprej v državi Novega-Yorka v Ameriki našel in se „Uropada americana“ imenuje. Ta črv se vsede na koloradovca in ga umori. — Tako svražnik najde sovražnika.

* *Krote* so, kakor so „Novice“ že večkrat poročale, vrtom tako koristna žival, ki jo posebno Angleži visoko cenijo, da je v Parizu vsak teden za botaniškim vrtom (Jardin des Plantes) sejm za krote, ki jih kupčevalci v velikih sodih na trg med vlažen mah položene pripeljejo. 100 velikih krot se navadno plačuje po 75 do 80 frankov, to je po naše 30 do 32 gold. Največ jih prodajo na Angležko, ker so ondašnji vrtnarji do dobrega prepričani, da nimajo boljšega pripomočnika kot krote, ki zalezuje vsake vrste škodljivi mrčes.

Znanstvene stvari.

Iz 41. odborove seje „Matiče Slovenske“

v Ljubljani 19. decembra 1877.

Zbralo se je 14 odbornikov (izmed vnanjih gosp. Luka Svetec), katere predsednik g. dr. Jan. Bleiweis pozdravi, in začne sejo s tem, da se zapisnik zadnje odborove seje potrdi.

Potem poroča odbornik in tajnik Matičin A. Praprotnik o raznih Matičinih zadevah tako-le:

1. Družnikov je „Matič“ od 40. odborove seje do danes prirastlo 42, izstopili pa so 4.